

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Будівельна галузь у 2017 році є найбільш швидкозростаючою серед усіх галузей народного господарства, що пов'язано, в першу чергу, з поліпшенням фінансового стану провідних промислових та комерційних підприємств, з розвитком інфраструктури і зростанням інвестиційної привабливості. Будівництво, як галузь матеріального виробництва, призначено для створення основних фондів виробничого і невиробничого призначення та відновлення основних засобів всіх учасників економічної системи. Важлива та важка роль, що відведена будівництву, вимагає якісного його забезпечення всіма необхідними ресурсами: людськими, фінансовими, енергетичними, інформаційними, технологічними. В свою чергу, розвиток інших галузей економічної системи є важливим для досягнення збалансованої рівноваги серед основних сфер народного господарства.

Розвиток національної економіки визначається динамікою обсягів ВВП, який формується у всіх її сферах. Тому доцільно розглянути яку частку в загальному обсязі ВВП займає будівельна галузь (табл. 1).

Таблиця 1

Обсяги та частка будівельної галузі в ВВП України в 2014-2016 роках

№	Показники	Одиниця виміру	Роки		
			2014	2015	2016
1	ВВП по Україні загалом	млн. грн	1566728	1979458	2383182
2	Приріст до попереднього року	%	+7,7	+26,3	+20,4
3	Внесок будівельної галузі в ВВП країни	млн. грн	42301,7	53445,4	64354,0
4	Частка будівництва у ВВП	%	2,7	2,7	2,7
5	Інвестиції в основний капітал по економіці загалом	млн. грн	204061,7	251154,3	326163,7
6	Індекс до попереднього року	%	-4,7	23,1	29,9
7	Інвестиції в будівництво	млн. грн	33869,5	40931,5	40933,3
8	Індекс до попереднього року	%	-22,0	20,9	0,004
9	Обсяг виконаних будівельних робіт	млн. грн	51108,7	57515,0	73726,9
10	Індекс до попереднього року	%	-12,8	12,5	28,2

Джерело: узагальнено на основі даних [1]

З таблиці видно, що всі показники за аналізований період мають тенденцію до зростання, однак частка будівництва у загальному обсязі ВВП країни залишається незмінною.

Щодо обсягів виконаних будівельних робіт за видами будівельної діяльності, то найвищі темпи зростання спостерігаються в будівництві нежитлових та інженерних споруд (табл. 2). В 2017 році будівництво за вісім місяців зросло на 25,4% в порівнянні з аналогічним періодом минулого року, в тому числі в серпні - на 23,6%. Найвищі темпи зростання були також в будівництві інженерних - 30,1% і нежитлових будівель - 28,1%, тоді як в будівництві житлових будинків зафіксовано зростання лише на 4,1% [2].

Таблиця 2

Обсяг виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції

	Будівництво, всього	Будівлі	У тому числі		Інженерні споруди
			житлові	нежитлові	
2010	42918,1	19659,1	6876,5	12782,6	23259,0
2011	61671,7	26745,4	8137,1	18608,3	34926,3
2012	62937,2	28104,8	8523,0	19581,8	34832,4
2013	58586,2	28257,3	9953,1	18304,2	30328,9
2014	51108,7	24856,5	11292,4	13564,1	26252,2
2015	57515,0	28907,5	13908,8	14998,7	28607,5
2016	73726,9	38106,4	18012,8	20093,6	35620,5

Джерело: узагальнено на основі даних [1]

Як вже зазначалося, розвиток будівельної галузі тісно пов'язаний з іншими галузями національної економіки та будівництво відіграє важливу роль, так як завдяки будівництву створюється та вдосконалюється інфраструктура економіки країни. Тому доцільно проаналізувати обсяги капітальних інвестицій в усі сфери діяльності, зокрема в будівництво. Обсяги капітальних інвестицій з кожним роком зростають та головним джерелом їх фінансування залишаються власні кошти підприємств та організацій. У першому півріччі 2017 року підприємства і організації за рахунок усіх джерел фінансування освоїли 155,1 млрд грн капітальних інвестицій, що на 22,5% більше обсягу капітальних інвестицій за відповідний період 2016 року [3]. На графіку видно, що серед усіх інвестицій будівництво займає 16,6% у 2014 році, 16,3% у 2015 році та 12,6 у 2016 році. У машини, обладнання, інвентар та транспортні засоби вкладено 50,8% усіх інвестицій, в будівлі і споруди - 41,1% [3]. Найбільше зростання капітальних інвестицій порівняно з аналогічним періодом 2016 р зафіксовано в Запорізькій (65%), Тернопільській (64%) і Закарпатській (46,4%) областях. Спад капітальних інвестицій відзначений в Київській (-7,4%), Миколаївській (-2,5%) і Волинській (-1,2%) областях [1].

Перспективи розвитку будівельної галузі в Україні залишаються поки що незмінними, про що свідчить індикатор ділової впевненості в будівництві, який у III 2017 року становив (-24%). Однак цей показник підвищився порівняно з II кварталом 2017 року на 1 в.п. (рис. 2). Це найвищий показник з 2015 року і все ж він залишається на негативному рівні.

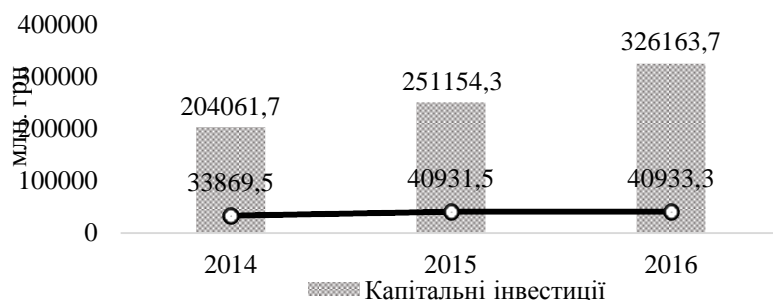

Рис. 1. Порівняння обсягів капітальних інвестицій з інвестиціями в будівельну галузь

Джерело: складено на основі даних [1]

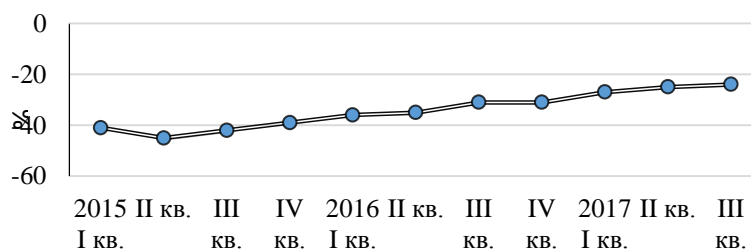

Рис. 2. Індикатор ділової впевненості в будівництві

Джерело: складено на основі даних [1]

Основними факторами, що стримують будівельну діяльність залишаються фінансові обмеження та недостатній попит. Однак, зміни, які відбуваються останнім часом, залишають найкращі сподівання. Серед найактивніших за темпами будівництва стали Київська, Дніпропетровська області і Західна Україна. Також, в 2017 році було впроваджено додаткові інструменти для дерегуляції економіки, що дозволило істотно поліпшити інвестиційний клімат в будівельній галузі.

Вже на початку 2017 Верховна Рада України розглянула законопроект №4733-1 [5], який є реформою, що охоплює більше 80% будівельної галузі України. Фахівці акцентують, що зміни в законодавстві повинні спростити дозвільну систему, уберегти від обману в будівництві, захистити інтереси інвесторів та зобов'язати забудовників враховувати думку і потреби суспільства.

Найважливішою проблемою української будівельної галузі в 2016 році стало збільшення темпів втрати професійних будівельників і майбутніх кадрів, тобто запропонована система освіти така (знищення професійно-технічних училищ (робочі спеціальності), коледжів і технікумів (керівні кадри), що в Україні найближчим часом буде відчуватися величезний брак професійних фахівців, так як діючі працівники зможуть знайти привабливі пропозиції роботи в Європі, а нові кадри в Україні ніхто не буде готувати [4]. Щоб вирішити найважливіші питання, зокрема з відсутності кадрів, академія будівництва України планує просувати ідею створення єдиної системи підготовки будівельних кадрів, а також розвивати інноваційний напрямок роботи.

Головним досягненням 2016 року для всієї України і для будівельної галузі зокрема, стала децентралізація, яка дозволить збільшити місцеві бюджети і дасть новий поштовх для будівництва. Місцеві бюджети, в свою чергу, це бюджети, що націлені на розвиток, тому очікується, що матеріальний ресурс повинен бути використаний на розвиток соціальної сфери.

Список використаної літератури

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Строительство станет лидером по темпам роста среди украинских отраслей в 2017 году: Интерфакс Украина [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://interfax.com.ua/news/economic/452367.html>.
3. Капитальные инвестиции в Украине в 2017 году выросли на 22,5% Украина [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://biz.liga.net/ekonomika/all/novosti/3706900-kapitalnye-investitsii-v-ukraine-v-2017-godu-vyrosli-na-22-5.htm>
4. Специалисты строительной отрасли Украины подвели итоги 2016 года, сделали прогнозы на будущее [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://interfax.com.ua/news/press-release/393957.html>
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення містобудівної діяльності: Закон України від 17.01.2017 р. № 1817-VIII [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: Офіційний сайт. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1817-19>